

ילד זר/ ג. שופמן

תקציר העלילה

הסיפור מתאר רגע אחד קצר בחייו של אדם המכונה "המשורר המוכיח". בזמן שהוא יושב בחדרו ומנסח בלהט קובלנה (תלונה) נמרצת ותקיפה נגד האדישות של החברה האנושית ונגד האנוכיות של בני האדם ("איש לבצעו"), הוא שומע לפתע מן החוץ קול בכי של ילד. מכיוון שילדיו שיחקו בחוץ באותו הזמן, הוא נתקף בהלה וחרדה עמוקה, ועוזב מיד את כתיבתו כדי לרוץ החוצה במהירות כשהעט (הקולמוס) עדיין בידו. כשהוא מגיע אל החצר ומגלה כי הילד הבוכה אינו בנו אלא "ילד זר", אוחזת אותו תחושת רווחה ושמחה גדולה, והוא חוזר לשגרה.

ניתוח ספרותי:

- **ז'אנר היצירה – "רשימה":** היצירה שייכת לסוגה הספרותית הנקראת "רשימה". מאפייניה הבולטים של הרשימה הבאים לידי ביטוי כאן הם: עלילה קצרה מאוד הממוקדת ברעיון מרכזי אחד ללא הרחבות או סטיות, משפטים קצרים ותמציתיים, מספר דמויות מצומצם ואנונימיות של הגיבורים, ותיאור של התרשמות מרוכזת מחיי היומיום.
- **דמות המשורר – "נאה דורש ואינו מקיים":** כינויו של הגיבור "המוכיח" מדגיש את תפקידו כמבקר חברתי הכותב דברי מוסר ותוכחה לציבור. אולם, קיים פער עצום בין חייו המקצועיים לבין התנהגותו בחייו הפרטיים. הוא מאשים את כולם באנוכיות, אבל ברגע האמת הוא דואג רק לילדים שלו.
- **האירוניה המרכזית:** האירוניה היא הניגוד בין מה שהמשורר אומר לבין מה שהוא עושה. הוא כותב נגד האדישות האנושית, אבל כשהוא רואה ילד זר בוכה הוא אינו מגלה כל עניין בגורלו של הילד הזר, אלא שמח על כך שאין מדובר בבנו. הכותב מתנהג בדיוק כמו האנשים האדישים שהוא בעצמו מבקר במאמר שלו.
- **הפואנטה:** משפט הסיום של היצירה – "ילד זר בוכה, ילד זר" – מהווה את הפואנטה (הסיום המפתיע). משפט קולע ותמציתי זה יוצר מפנה פתאומי ובלתי צפוי שחושף את פרצופו האמיתי של המוכיח. הוא מציג את העלילה באור חדש

ומאלץ את הקורא לבצע קריאה שנייה של הטקסט כדי להבין את עומק המשמעות
ההפוכה של הדברים.

מסרים ולקחים מרכזיים

המעשים חשובים יותר מהמילים: הסיפור מלמד אותנו שלא מספיק לדבר על ערכים,
עזרה וחמלה, אלא צריך לבצע אותם בפועל. מוסריות אמיתית אינה נמדדת בביקורת
שאנחנו מעבירים על אחרים או במילים היפות שאנחנו כותבים, אלא בנכונות שלנו
להושיט יד ולעזור לכל אדם שסובל, גם אם הוא זר לנו לחלוטין. כמו כן היצירה מבקרת
את הנטייה האנושית לשפוט אחרים בחומרה, בעוד שאנו עצמנו נוהגים באותו אופן.

שאלות

- 1. הבנה וניתוח:** מדוע מכנה המחבר את הדמות המרכזית בשם "המשורר המוכיח"?
הסבר את הפער בין תפקידו הציבורי לבין התנהגותו בסיום הסיפור.
- 2. לאורך הסיפור הקצר, המשורר עובר שינוי רגשי קיצוני ומהיר מאוד – מחרדה עמוקה
לשמחה גדולה.**
 - א. הסבירו מה גרם לשינוי הזה.**
 - ב. כיצד השינוי הזה חושף את האופי האמיתי שלו?**
- 3. מיומנויות ספרותיות:** הגדר מהי "פואנטה" על פי הנלמד ביצירה, והסבר מהי תרומת
ליצירה.

4. שאלת הסקת מסקנות:

ביטוי "**נאה דורש ואינו מקיים**" מתאר אדם שמדבר או כותב על ערכים גבוהים ומטיף
מוסר לאחרים, אך במציאות הוא בעצמו מתנהג בצורה הפוכה לחלוטין.
הסבירו כיצד ביטוי זה מתאים לדמותו של "**המשורר המוכיח**" בסיפור. בתשובתכם,
הציגו את הניגוד בין המעשים לבין הדיבורים שלו.

5. שאלת חשיבה מעמיקה: האם לדעתכם תגובתו של המשורר טבעית ואנושית, או שיש לראות בה צביעות מוסרית? נמקו את תשובתכם על פי היצירה.

אוצר מילים

המילה / המושג	פירוש בעברית	פירוש בערבית
קובלנה	תלונה	شكوى
נמרצת	תקיפה, חזקה וברורה	صارمة / شديدة
אדישות	חוסר אכפתיות	لامبالاة
נזדעזע	נבהל מאוד, נתחלחל	ذهل / ارتعب
עלה באוזניו	שמע פתאום קול	وقع على مسمعه / سمع
קולמוס	עט כתיבה (עט נוצה עתיק)	قلم / ريشة كتابة
בְּהוּל	מבוהל, ממהר מאוד, חפוז	مسرعا / مستعجلاً
תקפתו	אחזה אותו, מילאה אותו	أصابته / تملكته
זָר	נוכרי, מישהו שלא מכירים	غريب
רשימה	ז'אנר ספרותי קצר מאוד המתאר רגע אחד מהחיים	قائمة / مقالة أدبية قصيرة / خاطرة
מוכיח	אדם שמטיף מוסר ומבקר את החברה	واعظ / موجّه
אירוניה	הפער והערבוב בין מה שצפוי לבין מה שקורה באמת	مفارقة ساخرة
פואנטה	סיום מפתיע שמשנה את משמעות הסיפור	عنصر المفاجأة / نقطة التحول

למידה מהנה ופוריה

הכינה: המורה קלודיה בולוס

בית ספר הפטריארכלי הלטיני- רינה